

Top 10 wadiplanten: vaste planten die tegen natte voeten kunnen

Het woord 'wadi' is oorspronkelijk afkomstig uit het Arabisch, waar het 'droge rivierbedding' betekent. In Nederland is het inmiddels een afkorting van 'water – afvoer – drainage – infiltratie'. Inmiddels is het in het vak een begrip geworden voor een methode om een teveel aan regenwater een plaats te geven in tuin, park of openbaar groen. De beplanting moet daarop afgestemd worden. Maar hoe kom je erachter welke planten geschikt kunnen zijn voor een wadi? Er is toch sprake van een uitzonderlijke situatie; de bodem kan normaal tot droog zijn, maar bij tijd en wijle dus ook erg vochtig en soms zelfs echt onder water staan. De meeste planten zijn hier niet zo van gediend. Toch zijn er soorten die dit aankunnen.

Auteur: Marlien van der Linden

Rivierbedding

Om erachter te komen welke soorten dat zijn, is het handig om na te gaan waar zulke situaties in de natuur voorkomen. Dat kunnen bijvoorbeeld rivierbeddingen zijn. In de zomer is daar vaak een lage waterstand, maar de rest van het jaar is het waterniveau soms veel hoger. In Nederland kunnen wilg en populier in de uitwaarden van de grote rivieren prima overleven. Zo zijn er in de hele wereld vergelijkbare plaatsen te vinden die geschikte planten zouden kunnen leveren. Daar kunnen we dankbaar gebruik van maken in een beplantingsplan voor zo'n locatie.

Helling

Net als in een rivierbedding is er in een wadi een verloop in hoogte. Sommige planten zijn geschikt voor onder in de wadi, andere doen het hoger op de helling beter. Daar moet je als ontwerper rekening mee houden. En dan is er natuurlijk nog de grondsoort. Ook op een zanderige bodem kunnen wadi's gemaakt worden. De grond zal daar in droge periodes droger

zijn dan bijvoorbeeld op een kleibodem. Het hangt dus af van de opbouw van de wadi, de ondergrond, welke planten er gebruikt kunnen worden. Ook de verschillende materialen die worden gebruikt, zoals grind of een speciaal grondmengsel, beïnvloeden de plantkeuze. Naast planten die van nature langs oevers van rivieren staan, zijn er ook planten die gewoon veel kunnen hebben – de taaie rakkers van de plantenwereld.

Plantgezondheid

Toch moeten we realistisch zijn en zal er hier en daar wat schade geaccepteerd moeten worden. Het aantal planten die én sierwaarde hebben én zowel van droogte als vocht houden, is beperkt. Het is dus afhankelijk van de weergoden hoe de beplanting zich zal gedragen. Zo zijn er planten die wel droogte accepteren, maar dan meeldauw of spint krijgen. Minder fraai, maar daar gaat de plant niet van dood. Negen van de tien keer zal die zich na een flinke regenbui vanzelf weer herstellen.

Sommige planten zijn geschikt voor onder in de wadi, andere doen het hoger op de helling beter

De top 10:

De volgende planten zijn dus geschikt voor een plek in een wadi, nu eens gesorteerd op groeilengte, van laag naar hoog.

1. *Lysimachia nummularia* 'Aurea'

Lysimachia nummularia, penningkruid, is inheems in ons land. *Nummus* betekent 'penning', dus de Nederlandse naam is logisch. De geelbladige vorm geeft extra kleur. Het is een heel plat groeiende plant, die echt drassig kan staan. De ronde blaadjes staan recht tegenover elkaar in paartjes. De plant is wintergroen, al zijn de blaadjes op dat moment niet op hun mooist. Als de plant te droog staat, heeft hij vaak last van wortelluis, die weer verdwijnt als hij natter komt te staan. De plant kan op de bodem van de wadi staan. De gele bloemen zijn smakelijk in een salade.

2. *Ajuga reptans*

Dit is een bekende plant die algemeen wordt toegepast in tuinen. Heb je er weleens aan gedacht om hem in een wadi te planten? Tijdens de bloei wordt hij druk bevolgen door allerlei insecten. Het blij-blauwe lipbloemetje staat in een aartje recht op de bladrozet. *Ajuga reptans* is verreweg de sterkste en misschien het best te gebruiken in een wadi. Wil je wat meer bladkleurschakeringen, dan kan bijvoorbeeld 'Atropurpurea' worden gebruikt. Zoals op de foto te zien is, kan de soort goed in een bloemenmengsel worden gebruikt voor een natuurlijk effect, want hij is inheems. Bij droogte kan hij gevoelig zijn voor meeldauw.

3. *Kalimeris incisa* 'Nana Blue'

Een beetje groter wordt *Kalimeris*, die erg op zijn zusje *Aster* lijkt. Zet deze twee overigens nooit naast elkaar: dat vinden ze niet leuk, waardoor ze niet groeien. 'Nana Blue' is een lage vorm, die rijk en lang bloeit. Oorspronkelijk komt hij voor in Oost-Azië, van noord naar zuid. Hij is heel sterk en vormt makkelijk zoden. Insecten zijn er gek op en ik heb er zelden een ziekte of plaag op gezien. 'Madiva' is een bekende cultivar die hoger wordt, maar net zo goed in de wadi past. Zet hem op de helft of meer naar boven op de helling; dan zal hij prima gedijen.

4. *Geum rivale* 'Mai Tai'

Het is tegen mijn principes om in herhaling te vallen, maar ik ben bang dat het in de toekomst nog weleens zal voorkomen. *Geum rivale* 'Mai Tai' heb ik al besproken in de *Geum*-top 10, maar hij hoort ook echt thuis in deze top 10. Hij is wintergroen en krijgt lieve bloemetjes, die fier op hun steeltje boven het blad uitsteken en ook bestand zijn tegen wisselende grondwaterstanden. Die kun je toch niet negeren? Niet alleen 'Mai Tai' kan gebruikt worden, maar ook andere cultivars van *Geum rivale*. Vooral bijen en hommels vinden nectar en pollen in de bloem, die geknikt hangt als bescherming tegen regen. Hij is ook inheems, hoewel schaars en moeilijk te vinden.

5. *Filipendula* 'Kahome'

De in Nederland inheemse moerasspirea past heel goed in een wadi. Zowel in veen als klei zal hij prima groeien. In een tuin wil je weleens wat anders; daarom heb ik gekozen voor de cultivar 'Kahome'. Van juni tot en met september bloeit de plant met pluizige bloemen met een fris roze kleurtje. Hij groeit tot een hoogte van 40 cm. Het blad is vrij donkergroen en heeft duidelijke nerven. Mocht het toch te lang droog blijven, dan zal de plant aangevallen worden door meeldauw, maar hij herstelt zich prima onder gunstigere omstandigheden. Voordat het blad afvalt, kan het een gelige herfstkleur krijgen.

6. *Gillenia trifoliata*

Van *Gillenia trifoliata* heb ik vaak gedacht: hoe krijg ik die nu eens in een top 10? Het is zo'n mooie vaste plant! Hij blijft altijd rechtop staan, ook na de bloei. Het steeltje is rood en het groene blad is drietallig. Hij wordt zo'n 60 cm hoog en heeft een helder wit bloemetje. De meeste planten storten in na de bloei, maar *Gillenia* blijft steeds mooi en sluit het groeiseizoen af met een spetterende oranje-rode herfstkleur. De enige valkuil is dat de plant langzaam groeit. Een klein p9-potje zou zomaar kunnen verdwijnen na de aanplant. Koop daarom zo mogelijk wat zwaardere planten. De cultivar 'Pink Profusion' is prachtig, maar helaas niet zo sterk.

7. *Persicaria bistorta* 'Hohe Tatra'

De echte inheemse adderwortel heet *Persicaria bistorta*, of, zoals onze oosterburen ook wel zeggen, *Bistorta officinalis*. Hij is niet dood te krijgen! Deze plant kan zowel vrij deep als wat meer aan de rand van de wadi staan. De soort kan zelfs flink uitgroeien. Vandaar deze 'Hohe Tatra', die net iets feller van kleur is en net zo aantrekkelijk voor insecten, maar rustiger groeit. Hij bloeit al vrij vroeg in de zomer met zijn buigzame aren op een ranke steel. Verschillende onderdelen van de plant zijn eetbaar. Het vrij grote blad bedekt de bodem helemaal, waardoor onkruid – of bijkruid, zo je wilt – geen kans krijgt.

8. *Iris sibirica*

Onze eigen gele lis is vaak wat grof en heeft graag het hele jaar natte voeten. Het is niet een echte wadiplant, maar een oeverplant. De Siberische iris kan meer hebben. Hij heeft smal langwerpige bladen en de bloem is ook anders van vorm dan die van *Iris pseudoacorus*. De langste kroonbladen zijn smaller. Er is ook meer keuze aan bloemkleuren. Het enige nadeel is misschien de bloeiperiode; zoals de meeste *Iris*-soorten bloeien ze niet erg lang. Maar de bladvorm maakt dat goed: de verticale lijnen vormen een welkome afwisseling, zonder dat er een gras nodig is. Hij is zowel solitair als in grotere groepen toe te passen.

9. *Lythrum salicaria* 'Blush'

Kattenstaart mag zeker niet ontbreken. Ik heb zelden een zó flexibele plant gezien wat betreft grondsoort en vochtwens. Daarom is hij uitermate geschikt voor de wadi. Over het algemeen zijn de hardroze bloemkleuren wel bekend; 'Robert', 'Robin' en gewoon *L. salicaria* zijn makkelijk te verkrijgen. Bij de soort is het overigens verstandig de uitgebloeide aren eruit te knippen om uitzaaien te voorkomen. Daarom een foto van 'Blush', die zachtroze bloeit in lange slanke aren. *Lythrum virgatum* is helaas minder breed toepasbaar, dus niet geschikt voor dit doel.

10. *Verbena bonariensis*

Een onverwachte gast als afsluiter van dit tuintal. Wie had verwacht dat zo'n overbekende plant zowel tegen natte als droge voeten kan? Dit is verreweg de langst groeiende van het stel en hij bloeit eindeloos. Mijn ervaring bij *Plantentuin Esveld* is dat het zaad juist in erg vochtige grond makkelijk kiemt. Daardoor is hij erg geschikt als weefplant in een net aangeplante border. Je hebt dan het eerste jaar al een flinke lengte; het beeld is al wat 'aangekleed' terwijl het merendeel van de planten zich nog moet ontwikkelen.

Top 10	Kleur bloem	Hoogte	Per m ²
<i>Lysimachia nummularia</i>	geel	3 cm	5
<i>Ajuga reptans</i>	blauw	5 cm	7
<i>Kalimeris incisa</i> 'Nana Blue'	blauwpaars	15-20 cm	7
<i>Geum rivale</i> 'Mai Tai'	zalmoranje	25-35 cm	9
<i>Filipendula</i> 'Kahome'	donkerroze	40-50 cm	7
<i>Gillenia trifoliata</i>	wit	50-60 cm	7
<i>Persicaria bistorta</i> 'Hohe Tatra'	oudroze	50-70 cm	5
<i>Iris sibirica</i>	verschillend	60-80 cm	7
<i>Lythrum salicaria</i> 'Blush'	zachtroze	70-80 cm	7
<i>Verbena bonariensis</i>	paars	80-120 cm	x

Marlien van der Linden

Kortom

Al is de keuze wat beperkt, er zijn verschillende mogelijkheden om een wadi met vaste planten te beplanten. In combinatie met bomen en heesters die deze omstandigheden aankunnen, kan er een volwaardige border ontworpen worden.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!